

Věstník

SOKOLA U SYDNEY - AUSTRALIE

Číslo 8.

Ročník VIII.

Srpen 1964.

Renate Tyršová

63
A62

10-11-12-3-6

RENATA TYRŠOVÁ

(31.VII.1854 - 22.II.1937)

Když v roce 1884, tedy právě před osmdesáti lety, tragicky zahynul v Tyrolích zakladatel Sokolstva Dr.Miroslav Tyrš, jeho vzácná choť Renata Tyršová, jediná dcera prvního sokolského starosty Jindřicha Fügnera a Kateřiny, rozené Turecké, ve snaze zapomenout na těžkou ránu osudu, která ji stihla v mladém věku třiceti let, zabra-la se tím více do práce, kterou za Tyršova života konala společně s ním. A tak již za rok po smrti Tyršově vyšel ve "Světozoru" článek, ve kterém Václav Vlček napsal: "Renata Tyršová pracuje ve šlépějích a duchu svého drahého muže. První rok jejího vdovství stal se nej-úrodnějším rokem její spisovatelské činnosti". A tak tomu skutečně bylo. Renata Tyršová zanechala nám tak veliké bohatství úvah a článků o našem i cizím výtvarném umění a o lidovém umění našeho národa i jiných národů, jako málokterý jiný spisovatel.

Letos uplynulo již 110 let od jejího narození. Narodila se 31. července 1854 v Praze. Jako jediné dceři Jindřicha a Kateřiny Fügnerových dostalo se jí mimořádného vzdělání. Rodiče jí neposílali do školy, avšak nikoliv proto, že by snad nechtěli posílat svoji dce-ru mezi ostatní děti, nýbrž jediné proto, že toužili dát svojí jedi-né dceři mnohem hlubší vzdělání, než jí mohly poskytnout tehdejší školy. Mezi její učitele patřili vynikající čeští vlastenci a odbor-níci Josef Novotný, profesor Kalina, Dr.Miroslav Tyrš, profesor Šafa-řovič a skladatel Žvonař, který vyučoval malou Renatu hře na piano. Fügnerova dcera učila se i cizím jazykům -francouzštině, angličtině a ruštině.

Dr.Miroslav Tyrš pečoval hlavně o Renatinu výchovu uměleckou. Podařilo se mu vzbudit u mladé žačky tak veliký zájem o umění a jeho dějiny, že se záhy stala, zvláště pak po snatku, který spolu Dr. Miroslav Tyrš a Renata Fügnerová uzavřeli dne 28.srpna 1872, jeho pilnou spolupracovnicí. Již druhý rok po uzavření svého snatku s Dr. Miroslavem Tyršem začala paní Renata Tyršová psát samostatné odborné umělecké kritiky. Svoje odborné vzdělání v oboru umění prohlou-bila i několika společnými cestami s Dr.Miroslavem Tyršem do Němec-ka a Itálie, kde umělecká musea a galerie byla vždy hlavním cílem jejich návštěv.

Bylo jistě k nezměrné škodě našeho národa, že předčasná smrt znemožnila Tyršovi uskutečnit jeho plán na sepsání a vydání vel-kých Dějin umění. Paní Renatě Tyršové zůstane vždy veliká zásluha o to, že alespon -po tragické smrti Tyršově- uspořádala všechny jeho významné stati a úvahy o výtvarném umění, které byly později vydány ve dvou svazcích nákladem Pražského Sokola.

Za dlouhá desetiletí svého života napsala Renata Tyršová ne-přehledné množství odborných článků, úvah a kritik o umění a nezměr-ný počet článků o lidovém umění. Po desítky let obohacovala svými

XX

PROKOP CHOCHOLOUŠEK

Narodil se 18. února 1819 v Sedlci. Studoval v Praze gymnasium a v Padově chirurgii. Po návratu do Prahy studii zanechal a věnoval se literatuře a od 1848 novinářství. Zakusil všechny útrapy opozičního redaktora (žalářován, dvakrát internován a pod.). Patří k nejplodnějším spisovatelům starší generace. Oblíbil si zvláště dějiny jihoslovanských národů a vážil z nich látku ke svým nejlepším povídkám a románům historickým. Nezanedbával však ani české historie, která mu také poskytla několik vděčných námětů. Z jeho děl: Templáři v Čechách, Dimitrij, Křižáci, soubor prací z dějin jihoslovanských "Jih" a jiné. Zemřel před 100 lety 5. července 1854 v Nadějkově u Sedlce.

F.Č.

JOSEF BRAUN

Narodil se v Kutné Hoře právě před sto lety, 11. července 1854. V Kutné Hoře ukončil pedagogium a od 1883 až do 1886 učil na škole Komenského ve Vídni, pak v Buštěhradě a ve svém rodišti. Záhy se začal obírat studii kulturně-historickými, z nichž čerpal látku pro své povídky. Od 1884 redigoval posmrtné vydání Sebraných spisů Václava Beneše-Třebízského, jehož byl následníkem a napsal též obšírný jeho životopis. Přispíval do všech zábavných časopisů českých a psal též hojně a se zdarem pro mládež (Vítův robenec, Zahořanští synové a j.) Vydal: Čtvero obrázků starohorských, Pro bibli kralickou, Z pamětí krevních písařů a mnoho jiných. Zemřel velmi mlád - ve 27 letech - ve svém rodišti Kutné Hoře 28. srpna 1891.

F.Č.

ANDREJ HLINKA

Slovenský národní buditel a vlastenec Andrej Hlinka zemřel v Ružomberku. Jeho slova a odkazu dovolávaly se skupiny, jejichž politické cíle se podstatně rozcházely. Skutečnosti však bezesporně zůstává, že Andrej Hlinka byl jednou z nejvýraznějších postav slovenských dějin. Pracoval neúnavně v těžkém prostředí maďarského útlaku na politickém, hospodářském a kulturním povznesení slovenského národa. A když roku 1907 zastřelili maďarští četníci v Černoveji několik nevinných osob jeho farnosti, postaral se s několika jinými slovenskými buditeli, aby brutální řádění Maďarů na Slovensku nebylo kulturnímu světu zatajeno.

Andrej Hlinka se dočkal osvobození Slovenska a vytvoření Československé republiky, spolupodepsal Martinskou deklaraci ze 30. října 1918 a pracoval jako poslanec a předseda slovenské lidové strany za autonomii Slovenska v rámci ČSR. Po celý život byl nepřítel komunistů. Zemřel v srpnu 1938, kdy se na obzoru již rýsovaly počátky druhé světové války.

J.N.

20.VÝROČÍ SLOVENSKÉHO NÁRODNÍHO POVSTÁNÍ

Dne 29.srpna 1944 Svobodný vysílač Báňská Bystrica oznámil světu, že slovenský lid povstal proti hitlerovským okupantům. Signál k povstání by dán, když německé oddíly počaly obsazovat jižní Slovensko s cílem zajistit železniční trať Žilina-Bratislava a Žilina - Košice.

Generálové Viest a Colián, členové Slovenské národní rady, jež převzala správu povstaleckého území od 1.září 1944, věděli, že stojí proti ohromné přesile hitlerovských vojsk a proto počítali s pomocí Rudé armády, jejíž oddíly v té době byly vzdálené zhruba 65 mil. "Rychlá a účinná" pomoc přišla až za 6 týdnů, kdy čsl.brigáda přiletěla ze SSSR na Slovensko a účastnila se bojů na podporu povstání. Byl též přesunut 1.čsl.letecký pluk a spolupracoval při obsazení letiště v Osečné. Jedna z příčin nezdaru povstání byla, že Sovětské velení plných 14 dní zdržovalo odlet brigády pod záminkou "nepříznivého počasí". Byla to jen výmluva, protože hlášení přímo ze Slovenska nebyla nepříznivá. Avšak sovětská strategie za Slovenského národního povstání byla obdobná strategie při Varšavském povstání (1.srpna 1944), kdy Moskva cynicky nechala polské hrdinné vojáky vykrváct, protože to nebyli komunisté.

Sovětská armáda se nečinně zastavila na dosah bojového pásma, aniž se pokusila přispět na pomoc hrdinným synům Slovenského národa. O necelý rok později, když v měsíci květnu 1945, Praha v bojích na barikádách volala o pomoc(po jejímž boku stáli Vlasovci), tatáž "noblesa" Sovětského velení se opakovala i zde.Ve všech těchto povstáních, polského, slovenského a českého lidu proti tyranii, bolševikům šlo o to, aby země,jež měly být připojeny k sovětskému bloku, nebyly osvobozeny zásluhou vlastních vojsk aneb za přímé pomoci Západu. Opakovaná tvrzení komunistů,že to byli oni,kteří stáli v čele povstání,je překrucováním historie.

Nicméně tradice Slovenského národního povstání je i naší tradicí, neboť Češi a Slováci bojovali ruku v ruce za lepší uspořádání našeho společného života.

K.L.

STRAHOVSKÝ STADION

Stadion na Strahově, největší to na světě, jehož vystavení bylo dokončeno v roce 1934, pojme 240.000 diváků a 40.000 cvičících.

Sokolské sloty, jež se zde odbývaly, byly přehlídkou národního zdraví, tělesné síly a zdatnosti, neméně též, projevem duševních a duchovních sil, hrdého a uvědomělého národa. Sokolská výchova pro národ veškerý s požadavkem zdraví, síly a krásy, nejkrásnější to dědictví zanechané nám našimi,zakladateli Dr.Miroslavem Tyršem a Jindřichem Fügnerem,v naší vlasti dnes neexistuje,ke škodě národa.

První slet na tomto slavném stadionu konal se v roce 1926 a to jako VIII.všesokolský slet. Cvičilo na něm 34.402 mužů, 25.000 žen, 13.888 dorostenců, 14.076 dorostenek, 12.640 žáků obého pohlaví.Na X.všesokolském sletě v roce 1938 cvičilo zde již 89.184 mužů(museli cvičit na dvakrát), 83.745 žen, 33.800 dorostu a 49.174 sokolských žáků obého pohlaví.

Poslední všesokolský slet byl na něm pořádán v pořadí XI. v r. 1948, ale již pod komunistickým diktátem a násilím. Od té doby komunisté snaží se tyto jedinečné a slavné všesokolské slety nahra- zovati a pořádati na tomto stadionu -podle sovětské fyskultury- Spartakiádou, která nemůže nikdy docílití u našeho národa takového nadšení a národního procítění jako slety sokolské.

K.L.

MÉ SOKOLSKÉ CREDO

"Přislibujte si mně,
poroučejte si mně,
vyhrožujte si mně:
přece zrádcem nebudu!"

Karel Havlíček Borovský.

Když před padesátidvěma lety jsem co mladé káně vstupoval do řad sokolských, nikomu ani v duchu nepřišlo na mysl, že by se někdy v sokolských schůzích nemluvilo česky.Naše víra,naše příkázání bylo: prohlubovat a šířit znalost českého jazyka slovem a písmem,učit historii národa,přednášet o vědách a umění.Dobrovolně jsme si ukládali jisté pokuty za každé cizí slovo pronesené za našich rozmluv.Za každé "hello" a "goodbye" na místo našeho "nazdar" a každé slovo jiné,které se nám mimovolně do řeči připletlo.

Ještě v letech třicátých a čtyřicátých jsme s radostí,zdarma, propůjčovali naši síň a přispívali naší hřivnou na vydržování české školy.Navštěvovaly ji děti i jinonárodních rodičů a srdce nám vždy blahem poskočilo,když jsme poslouchali básním i písním přesně nacvičeným a přednášeným pěknou,ryzí češtinou.Nejen,že jsme se radovali z dítek a jejich lásky k české škole,ale hlavně vědomím,že v našem malém prostředí konáme svůj díl k vštěpování znalosti původu, jak jsme si vytkli.

A dnes? Možhde se česky nerozumí -a máme ve stanovách: "pěstování českého jazyka a kultury a udržování demokratických tradic." O jedné schůzy župy Západní, konané v Cedar Rapids,jsem učinil slib,že dokud to bude v moji moci,budu se starat,aby zápisy i korespondence,byly psány česky.Stejný slib jsem složil župnímu starostovi,br.F.Kopeckému,v poslední župní schůzi konané v Omaze.Ten slib n e z r u š í m !

Zůstávám takovým,jak jsem slíbil při vstupu do Sokola.V lásce k nikdy neuhasínající myšlence sokolské,které chci obětavě sloužit.

XX
 M l u v a, k t e r o u m a t k a v l o ž i l a v m o j i
 d u š i i s r d c e, j e a b u d e s e m n o u
 s t á l e.

Frant.Prášek,USA.

Rozhodnutí a slib br.Františka Práška z Ameriky je zářným pří-
 kladem všem těm, kteří se jakýmkoliv způsobem odcizili národu z
 kterého pochází a zapomínají na svoji m a t e ř s k o u ř e č !

F.Čtvrtečka.

RAFAEL KUBELÍK

Hostující dirigent světového jména, krajan Rafael Kubelík,vy-
 stoupil na posledním jeho koncertě v Sydneyské městské radnici
 dne 13.srpna 1964.Na pořadu byla skladba Antonína Dvořáka "Stabat
 Mater", kterou Sydneyský symfonický orchestr za řízení R.Kubelíka
 předvedl nejlépe ze 6 koncertů jím dirigovaných v Sydney.Orchestr
 doplněný pěveckým sborem a 4 solisty předvedl skvěle toto Dvořáko-
 vo dílo,obzvláště když přihlížíme,že tento orchestr nemá již delší
 dobu řádného a trvalého dirigenta.Pěvecký sbor "The Hurlstone Cho-
 ral Society" přesto,že není dosud prvotřídní těleso podal velmi
 dobrý výkon zásluhou R.Kubelíka.

Solisté snažili se též o nejlepší výkon,který se jim k plné
 spokojenosti podařil.Nejlepší z nich byla Elsie Morison (soprano),
 nynější manželka R.Kubelíka.Následoval tenorista Raymond Mc.Donald.
 Oba tito solisté jsou naší krajanské veřejnosti známí z roku 1960,
 když zpívali a hráli s velkým úspěchem v Sydney ve Smetanově "Pro-
 dané nevěstě".E.Morison,Mařenku a R.Mc.Donald,Vaška. Helen Mc.Ki-
 non (contralto)zazpívala svoi úlohu velmi dobře.Taktéž John Brosnan
 (bass) který v začátku byl sice trochu nervosní,neboť to bylo jeho
 první vystoupení se Sydneyským symfonickým orchestrem, zpíval ke
 konci s jistotou a dobře.

FČ.

ZPRÁVY Z JEDNOTY

TYRŠOVO VÝROČÍ

80.výročí tragické smrti Dr.Miroslava Tyrše,zakladatele Sokol-
 stva,bylo důstojně vzpomenuo v tělocvičně naší jednoty v předvečer
 jeho smrti dne 7.srpna 1964.Tělocvična byla slavnostně ozdobena
 obrazem Dr.Miroslava Tyrše,československou a sokolskou vlajkou. Po
 nástupu všech cvičicích složek náčelník br.Dr.B.Mikl dal povel k
 příchodu a poctě praporu naší jednoty,který přinesl praporečník br.
 O.Mařík v doprovodu čestné stráže. Poté starosta br.V.Haramul při-
 vítal přítomné a předal slovo vzdělavateli br.F.Čtvrtečkovi,který
 pronesl tento projev:

XX

Dne 9. listopadu 1884 při Tyršově pohřbu v Praze rozloučil se s ním za všechno Sokolstvo jeho věrný přítel a spolupracovník Dr. Edvard Grégr, který ve svém projevu mimo jiné zdůraznil, že Tyrš znal jen jednu snahu, jen jedno povolání: Sloužit vlasti a svému národu. Této službě zasvětil celý svůj život a této službě také svůj život obětoval.

Dnes obracím se k vám mladým, jménem nás všech, kteří jsme byli odchováni v Sokole doma v Československu, kde Sokol byl založen zásluhou Dr. Miroslava Tyrše, jehož předčasný a tragický skonk pravě vzpomínáme, abyste na něj a na jeho skvělé dílo nikdy nezapoměli. Buďte hrdí na to, že jste příslušníci Sokola, této jedinečné organizace, která nemá obdoby a příkladu u žádného jiného spolku a u žádného jiného národa. Vy jste naši budoucí nástupci a záleží jen na vás jakým způsobem toto dílo převeźmete, povedete a předáte později další generaci až my zde nebudeme.

Prosím vás dnes při této události, abyste vždy čestně a důsledně hájili zásady a ideály zakladatelů Sokola Dr. Miroslava Tyrše a Jindřicha Fügnera a abyste Sokol i zde v Australii uchovali nadále -
Č e s k o s l o v e n s k ý !

CVIČEBNÍ ČINNOST. Máme radost, že naše tělocvična je nyní naplněna cvičicemi, hlavně našimi mladými a nejmladšími. Cvičitel'ský sbor mužů i žen vyzývají všechny cvičící k pravidelné návštěvě cvičebních hodin, které jsou vyplněny přípravami na oslavu 28. října a na letní závody v lehké atletice a míčových hrách.

VIII. SOKOLSKÉ ŠIBŘINKY naší jednoty budou v Paddingtonské městské radnici dne 3. října t. r. Jak již bylo uvedeno, ráz šibřinek je: "Olympijské hry v Tokiu 1964." Začátek bude v 9 hod. več., konec ve 2 hod. ráno. Přesně v 9 ho. začne štafetový běh který zahájí s hořící pochodní repres. Rečka a poslední běžec, Šponec, zapálí řecký oheň na sloupu umístěném v sále. Poté bude následovat pochod všech přítomných atletů, repres. různých národů a hostů v maskách a budou bodováni soudcovskou komisí. Zapamatujte si, že tentokrát bo-

dování masek bude již v 9 hod. več. nikoliv jako dosud předtím až v 11 hod. Masky které přijde po 9 hod. nebude již bodována. Každý účastník musí být alespoň částečně maskován. Ve 12 hod. budou oznámeni vítězové a 3 nejhezčím maskám budou na vítězných stupních předány ceny-olympijské trofeje.

Zamluvte si včas místa u br. F. Čtvrtečky, tel. 31-1788 abychom, dle předem objednaných míst, mohli uspořádat stolové zařízení.

DARY na Věstník poslali:

Kraus J.	±	2	-	0	-	0
Petrovič J. a M.	±	1	-	10	-	0
Škandera Al.	±	2	-	0	-	0

Srdečně děkujeme za tuto finanční pomoc, kterou nám pomáháte snižovat vydání za Věstník.

HLEDÁ SE:

Bočan Jan ze Sydney. Adresu nebo zprávu sdělte do Věstníku.

REDAKTOR VĚSTNÍKU: F. Čtvrtečka, 12A/19A Poate Rd., Centennial Pk.

Český podnik

PLUMBER METAL SIGNS MFG. PTY. LTD.

ORNAMENTÁLNÍ KLEMPÍŘSTVÍ

Majitel Viktor Franz

Naše specialita:

Kovová písmena

Odlívání bronzových a aluminiových
písmen

Kovové znaky a pod.

Veškeré galanterní klempířství

116 QUEENS RD. FIVE DOCK. N.S.W.

Telefon 83-7720

Krajanská firma

B O - K U

Majitelé Viktor Bor a Frant.Kunz

VELKOO8CHOD UZENINAMI

Výhradní zástupci firem:

CARLTON KOSHER BUTCHERS

CONTINENTAL KOSHER BUTCHERS

DON SMALLGOODS

TIBALDI SMALLGOODS

Všechny druhy continentálních uzenin

Naše specialita: Americké dietní uzeniny

801 Elizabeth St., Zetland. N.S.W.

Telefon 69-1562-3

Žádejte u vašich dodavatelů výrobky

VAÑHAS PRODUCTS

216 Devonshire Street, Sydney.

Telefon 69-6889

Levný prodej kvalitních látek

JAROVITA TEXTILES

BARGAINS IN FINEST FABRICS

120A, 121B, 215A

2nd and 3rd Floor, Her Majesty's Arcade,

Pánský krejčí

T. PERLMUTTER

315 Glebe Rd., Glebe. N.S.W.

Telefon 68 2183

Přešívání - opravy

Pánské prádlo

CONTINENTÁLNÍ DELIKATESNÍ OBCHOD

O.E. BAXANT,

36 Pitt St., Mortdale, N.S.W.

TELEFON 57-5590

Český noční klub

**CLAREMONT - FLAMINGO
RESTAURANT**

101 Darlinghurst Rd.,

Kings Cross, N.S.W.

*Vyblášený svými continentálními
jídly, vínem, hudbou a zábavním
programem*

Pořádáme též svatby, zásnuby a
oslavý narozenin

VOLEJTE 35-5677

REALITNÍ KANCELÁŘ

O MALLEY PARKER CO .
55 Falcon St., Crows Nest, N.S.W.
Telefon 92-0362

Prodej všech druhů nemovitostí
Nové bloky domů naše specialita
Žadejte krajana V1.Kučeru
Po úřed.hod.volejte 43-1666

AUTO ŠKOLA
V. KUBÍČEK

11 DILLON ST., PADDINGTON. N.S.W.

Telefon 31-1613

PŘI CESTĚ DO MODRÝCH HOR
ZASTAVTE SE PRO BENZIN A POTŘEBY DO
AUT U KRAJANSKÉ FIRMY
GLENBROOK GARAGE

MAJITEL V.B. ZAJÍČEK

WESTERN HWY.
GLENBROOK. N.S.W.
Telefon 71-812

NAVŠTIVTE ČESKOU RESTAURACI

PRAHA

MAJITEL JOSEF STREJC

PENNYS LANE KINGS CROSS

S Y D N E Y

CONTINENTÁLNÍ LAHŮDKÁŘSTVÍ

J. & V. Hartman

413 KING ST., NEWTOWN. N.S.W.

Telefon 51-2917

ŽIVOTNÍ A VŠEOBECNÉ POJIŠTĚNÍ
GOVERNMENT INSURANCE OFFICE OF N.S.W.

NOVÁ ADRESA

MIRO DAVIS F.L.U.A.

NOVÁ TEL. ČÍSLA

"COMPASS HOUSE"

NORTH TERRACE, BANKSTOWN. N.S.W.

70 5591

70 1389

POJISTKY SE PODÍLÍ NA ZISKU AŽ DO 33 1/3%

UMĚLÉ ZCELOVÁNÍ LÁTEK
OPRAVY OBLEKŮ

A.A. INVISIBLE MENDING SERVICE

J. & D.G. MERGL - LUPÍNEK

393 GEORGE ST., SYDNEY

Telefon 29-2316

KOŽEŠINOVÉ VÝROBKY VŠEHO DRUHU
ZA PŘIJATELNÉ CENY
SPOLEHLIVĚ A RYCHLE
KOUPITE U

HARRY HUENLICH

DE LUXE FURS & J. COLE FURS

164 PITT ST., SYDNEY.

FLOOR 4.

TEL. 615041